

КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ХАРКІВСЬКИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КНТЕУ

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Financial Analysis

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Навчальний рік	2020/2021
З якого курсу викладається	3
В якому семестрі (-ах) викладається	5-8
Обсяг дисципліни (годин / ECTS)	180/6
Тижневе навантаження	4 години
Мова викладання	Українська
Статус дисципліни	Вибіркова

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Чемчикаленко Руслан Анатолійович
Науковий ступінь, вчене звання	Кандидат економічних наук, доцент
Кафедра	Міжнародних економічних відносин та фінансів
Посада	Доцент
Профіль викладача	Google Scholar / ORCID / ResearchGate
Контактна інформація	r.chemchukalenko@knteu.edu.ua

Анотація

Дисципліна «Фінансовий аналіз» – вибіркова навчальна дисципліна, передбачена планом підготовки дипломованих фахівців усіх економічних спеціальностей. Курс передбачає ознайомлення з найактуальнішими підходами до фінансового аналізу підприємства зарубіжних і вітчизняних авторів, розкриває бачення викладача щодо здійснення фінансового аналізу вітчизняних підприємств і організацій, сформоване на основі власного досвіду.

Фінансовий аналіз недосвідченому фахівцю уявляється доволі громіздким явищем. Після опанування даного курсу стане зрозумілим, що фінансовий аналіз – це не складно, а навпаки – корисно, адже без ефективного аналізу неможливо прийняти жодне рішення як на рівні країни чи підприємства, так і на рівні окремої сім'ї чи особистості.

Мета дисципліни

Формування у студента практичних навичок в галузі управлінської діяльності, пов'язаної з фінансовим аналізом діяльності фізичних і юридичних осіб (в т.ч. підприємств всіх форм і видів діяльності, банківських установ, страхових компаній тощо).

У результаті вивчення дисципліни студент буде

знати:

- сутність економічних термінів;

- зміст, роль і задачі фінансового аналізу підприємства;
- методику й техніку проведення аналізу фінансового стану підприємств і організацій різних організаційно-правових форм і сфер функціонування;
- основні проблеми з якими стикаються вітчизняні й зарубіжні аналітики під час здійснення фінансового аналізу;
- вимоги до збору й обробки інформації з метою її подальшого використання під час здійснення фінансового аналізу;

вміти:

- уміти використовувати економічні терміни в практичній діяльності;
- аналізувати й обробляти економічну інформацію;
- здійснювати перевірку фінансової звітності на предмет коректності її формування та оформлення;
- проводити аналіз окремих фінансових операцій (отримання кредиту, розміщення депозиту, купівля/продаж валюти, цінних паперів, надання/отримання позички, оцінка потреби й механізми накопичення фінансових ресурсів для здійснення купівлі цінних речей);
- здійснювати аналіз фінансового стану підприємств всіх форм і видів діяльності, банківських установ, страхових компаній;
- визначати можливості й наявності фінансових передумов отримання й повернення позик, надання гарантій тощо;
- аналізувати доцільність вкладення коштів в інвестиційні проекти;
- працювати самостійно та в команді.

Передумови вивчення дисципліни

Знання основ економіки та бухгалтерського обліку.

Програма дисципліни

Тема 1. Значення і теоретичні засади фінансового аналізу

Поняття фінансового аналізу та його місце в системі економічного аналізу. Історія виникнення фінансового аналізу. Взаємозв'язок фінансового аналізу з іншими науками. Головні завдання фінансового аналізу, їх особливості та зміст. Поняття, особливості та класифікація методів фінансового аналізу. Поняття предмету фінансового аналізу, його особливості.

Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу

Джерела інформації для проведення фінансового аналізу. Зовнішні та внутрішні джерела. Національні стандарти бухгалтерського обліку і звітності: загальна характеристика. Значення бухгалтерської звітності для фінансового аналізу діяльності підприємства. Характеристика форм фінансової звітності, основні розділи звітів, їх економічне значення. Особливості аналізу руху грошових коштів при використанні звітів складених прямим та непрямим методом. Основні канали надходження та витрат власного капіталу. Зв'язок даних звітів з балансом підприємства.

Тема 3. Аналіз майна підприємства

Порівняльний аналіз динаміки та структури активів підприємства. Аналіз наявності та стану основних фондів і нематеріальних активів. Аналіз ефективності використання необоротних активів. Оцінка впливу ефективності використання необоротних активів на фінансові результати діяльності підприємства. Факторний аналіз фондівіддачі. Аналіз резервів збільшення випуску продукції та фондівіддачі.

Тема 4. Аналіз оборотних активів

Зміст, завдання, основні напрямки та інформаційна база здійснення фінансового аналізу оборотних коштів підприємства. Аналіз забезпеченості підприємства оборотними коштами. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу. Формування політики щодо дебіторської та кредиторської заборгованості та спонтанного фінансування. Співставлення розмірів та строків виникнення дебіторської та кредиторської заборгованості. Безнадійна заборгованість.

Тема 5. Аналіз джерел формування капіталу підприємств

Завдання та методологія здійснення аналізу джерел фінансування. Аналіз динаміки складу і структури джерел фінансових ресурсів. Фактори, що впливають на співвідношення власних і залучених коштів. Оцінка ефективності використання власного і залученого капіталу. Ефект фінансового важеля. Оцінка впливу структури активів і пасивів на рентабельність власного капіталу. Аналіз складу, структури, оборотності кредиторської заборгованості.

Тема 6. Аналіз грошових потоків

Економічна сутність, цілі та значення фінансового аналізу в процесі управління грошовими активами. Техніка та порядок попереднього аналізу грошових коштів. Класифікація вхідних та вихідних грошових потоків у операційній, фінансовій та інвестиційній діяльності підприємства. Прямий та непрямий методи оцінки руху грошових коштів: спосіб здійснення, їх переваги та недоліки. Значення руху грошових коштів для підприємства. Показники характеризуючі рух грошових коштів. Методичні основи оптимізації залишків грошових коштів.

Тема 7. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємств

Сутність ліквідності і платоспроможності та їх значення при оцінці фінансового стану підприємства. Класифікація активів за ознакою ліквідності пасивів за ознакою терміновості погашення. Фактори, що впливають на пропорції груп поточних активів з різним ступенем ліквідності. Система показників ліквідності: методика їх розрахунку, економічна інтерпретація. Основні фактори, що впливають на підвищення ліквідності. Система критеріїв оцінки платоспроможності підприємства. Можливості відновлення платоспроможності.

Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємств

Сутність фінансової стійкості та стабільності підприємства. Класифікація джерел формування запасів і витрат за ступенем охоплення. Забезпеченість запасів і витрат джерелами їх формування. Три показники рівня забезпеченості. Чотири типи фінансової стабільності: абсолютний, нормальний, нестабільний, кризисний. Критерії їх визначення, методика

розрахунку. Шляхи покращення фінансової стабільності підприємства.

Тема 9. Аналіз кредитоспроможності підприємств

Основні напрямки проведення аналізу конкурентоспроможності підприємства. Фінансові коефіцієнти, що використовуються для оцінки кредитоспроможності підприємства: порядок їх розрахунку, інтерпретація отриманих результатів. Аналіз ефективності кредитних відносин підприємства з комерційними банками.

Тема 10. Аналіз ділової активності підприємств

Зміст та основні завдання аналізу ділової активності підприємства. Оцінка ринкової позиції підприємства: аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища. Кількісні та якісні характеристики ділової активності підприємства. Основні фактори розвитку підприємства, кількісна оцінка їх впливу. Коефіцієнт стійкості економічного зростання підприємства.

Тема 11. Аналіз прибутковості та рентабельності підприємств

Значення та завдання аналізу фінансових результатів підприємства. Аналіз рівня, динаміки та структури фінансових результатів підприємства. Факторний аналіз прибутку від операційної діяльності. Аналіз умов беззбитковості підприємства. Аналіз формування чистого прибутку. Факторний аналіз показників рентабельності.

Тема 12. Аналіз інвестиційної активності підприємств

Інвестиції, їх класифікація, види взаємозв'язок. Аналітичні методи розрахунку рентабельності інвестицій. Аналіз альтернативних проектів. Аналіз інвестиційних проектів в умовах інфляції та ризику. Методика здійснення аналізу інвестиційної чутливості проекту. Оптимізація розподілу інвестицій по декількох проектах.

Тема 13. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємств

Значення та необхідність комплексної оцінки фінансового стану підприємства. Визначення узагальнюючого показника фінансового стану підприємств. Методи комплексної оцінки ефективності господарської діяльності підприємства. Методи комплексної оцінки ефективності господарської діяльності підприємства. Методи порівняльної рейтингової оцінки підприємства. Методи діагностики банкрутства підприємства. Визначення способів запобігання банкрутству.

Особливості та політики дисципліни

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття дисципліни. Студенти мають завчасно інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Проведення семінарських занять передбачено виключно в інтерактивній формі (проведення дискусійних клубів, робота в робочих групах, участь в симуляції або імітаційних іграх) тому передбачається активна участь всіх студентів в опануванні даною навчальною дисципліною.

Під час практичних занять використовуються ситуації та реальна фінансова звітність вітчизняних підприємств. Усі практичні завдання максимально наближені до реальної діяльності вітчизняного бізнесу, й формування висновків з розрахунків, проведених в рамках виконання поставлених на практичних заняттях завдань, має враховувати сучасний стан економіки країни та регіону.

Виконання передбачених завдань формує у здобувача вищої освіти не тільки знання фінансового інструментарію та методики його використання, але й закладає основи критичного мислення й багатоваріантності вирішення професійних задач з урахуванням необхідності максимального задоволення інтересів зацікавлених в результатах такого аналізу осіб.

Форми та методи оцінювання

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до діючого Положення про оцінювання результатів навчання студентів.

Поточний контроль (60 балів): 1) активна участь в ділових іграх, роботі в групах тощо; 2) виконання розрахункових завдань; 3) поточне тестування на Порталі освітніх ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу Інституту (<https://edu.htei.kh.ua>).

Підсумковий семестровий контроль (40 балів): письмовий екзамен. Структура екзаменаційного білету: завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування); завдання на оцінювання практичних навичок (текст: ситуаційне завдання, творче завдання, розрахунково-аналітичне завдання); завдання на оцінювання професійних вмінь (текст: ситуаційне завдання, творче завдання, розрахунково-аналітичне завдання).

Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Рекомендовані джерела інформації

1. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навчальний посібник / О. Я. Базилінська. – 2-ге видання. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 328 с.
2. Виконання фінансового аналізу суб'єктів господарювання в умовах трансформації фінансової звітності : навчальний посібник / І. П. Косарева, Г. О. Сукрушева, Л. В. Височіна, П. М. Полупан ; під загальною редакцією Р. А. Чемчикаленка. – Харків : Харківський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі, 2015. – 172 с.
3. Кононенко О. Анализ финансовой отчетности / О. Кононенко, О. Маханько. – Харків : Фактор, 2012. – 208 с.
4. Тарасенко Н. В. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / Н. В. Тарасенко, І. М. Вагнер. – Львів : Новий світ-2000, 2011. – 444 с.